

Stimuleringssubsidie implementeren in de palliatieve zorg ronde 2

Datum geplaatst: 9 oktober 2023

Start indienen subsidieaanvraag: 15 januari 2024, 14.00 uur

Deadline: **19 januari 2024, 14.00 uur**. **Let op: Mogelijk sluit de indienperiode eerder. Zie paragraaf 4.1 van deze subsidieoproep voor meer informatie.**

Inhoud

1. Samenvatting	1
2. Doel subsidieoproep.....	1
3. Voorwaarden en verplichtingen.....	2
3.1 Voorwaarden	2
3.2 Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?	2
3.3 Samenwerking en bijdrage van derden	2
3.4 Welk bedrag kunt u aanvragen?.....	3
3.5 Praktische voorwaarden	3
3.6 Verplichtingen	3
4. Beoordeling en prioriteitstelling	3
4.1 Beoordelingsprocedure	3
4.2 Beoordelingscriteria	4
4.3 Prioriteitstelling	4
5. Indienen subsidieaanvraag	4
5.1 Indienen via Mijn ZonMw.....	4
5.2 Tips	6
5.3 Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag.....	6
5.4 Inhoudelijke vragen	6
5.5 Technische vragen	6
5.6 Downloads en links.....	6
Bijlagen.....	7
Bijlage A. Informatie CURA.....	8
Bijlage B. Instructie begroting	11

1. Samenvatting

Wie kan indienen?

In deze subsidieoproep kunnen Nederlandse zorginstellingen, samenwerkingsverbanden van Nederlandse zorginstellingen of zorgnetwerken aanspraak maken op stimuleringssubsidie.

Waarvoor

Deze subsidieoproep is ronde 2 van de stimuleringssubsidie 'Implementeren in de palliatieve zorg'. In ronde 2 kunnen zorgorganisaties een stimuleringssubsidie aanvragen, die hen ondersteunt bij activiteiten voor de implementatie en borging van de interventie CURA: ondersteuning bij morele twijfel in de palliatieve zorg. Zie [bijlage A](#) van de subsidieoproep voor meer informatie over CURA.

Wat

Subsidieaanvragers kunnen maximaal € 35.000,- aanvragen voor een looptijd van maximaal 18 maanden. Zorgkosten zijn niet subsidiabel. Instructies specifiek voor deze subsidieronde voor het invullen van de begroting staan in [bijlage B](#) van de subsidieoproep. Deze subsidieoproep volgt het principe 'wie het eerst komt, het eerst maalt'. Subsidieaanvragen die voldoen aan de beoordelingscriteria komen in aanmerking voor stimuleringssubsidie, mits het subsidieplafond nog niet is bereikt.

Wanneer

Datum subsidieoproep geplaatst	9 oktober 2023
Start indienen subsidieaanvragen	15 januari 2024 14.00 uur
Deadline indienen subsidieaanvraag*	19 januari 2024 14.00 uur
Indien van toepassing: aanvragers krijgen de mogelijkheid om vragen te beantwoorden (wederhoor)	1 week in de periode eind januari 2024 – eind februari 2024
Besluit	uiterlijk eind maart 2024
Uiterlijke startdatum	2 maanden na besluit

*Let op: Mogelijk sluit de indienperiode eerder. Zie paragraaf 4.1 van deze subsidieoproep voor meer informatie.

2. Doel subsidieoproep

Deze subsidieoproep is ronde 2 van de stimuleringssubsidie 'Implementeren in de palliatieve zorg'. In ronde 2 kunnen zorgorganisaties een stimuleringssubsidie aanvragen, die hen ondersteunt bij activiteiten voor de implementatie en borging van de interventie **CURA: ondersteuning bij morele twijfel in de palliatieve zorg**. CURA is een laagdrempelige methodiek om zorgverleners te ondersteunen in de omgang met morele twijfels en uitdagingen die ze tegenkomen in de palliatieve zorgpraktijk. Door de implementatie van CURA in de organisatie, kunnen zorgverleners CURA inzetten om hun eigen morele dilemma's op een laagdrempelige maar gestructureerde manier te bespreken. Zie voor meer informatie over CURA [bijlage A](#) van deze subsidieoproep, waarin training en specifiek op CURA gerichte implementatiebegeleiding (aanvullend op begeleiding in het leerwerkplatform, zie 'achtergrond') toegelicht worden.

Achtergrond

Het ZonMw-programma Palliantie II heeft als doel de kwaliteit van leven voor mensen die ongeneeslijk ziek zijn en hun naasten te behouden of te verbeteren. Het programma bouwt verder op de opgedane kennis en ervaring uit het voorgaande programma *Palliantie. Meer dan zorg* en legt het accent op het bundelen van kennis en het (door)ontwikkelen, implementeren en opschalen van kansrijke resultaten. Gezien de raakvlakken in doelstellingen bundelen wij met Palliantie II en de coöperatie Palliatieve Zorg Nederland (PZNL) met het Nationaal Programma Palliatieve Zorg II hun krachten, en werken beiden samen om zorgorganisaties te ondersteunen.

Met de stimuleringssubsidie 'Implementeren in de palliatieve zorg' stimuleren wij de implementatie en opschaling van kansrijke interventies en/of hulpmiddelen in de palliatieve zorg. Dit zijn interventies en hulpmiddelen met een planmatige en doelgerichte aanpak, die voldoende onderbouwd en daarom potentieel implementeerbaar zijn.

Gedurende de gehele looptijd van het NPPZII kunnen zorgorganisaties rekenen op ondersteuning van PZNL in de vorm van een leerwerkplatform. Daar krijgen organisaties handvatten, tools en ondersteuning om een implementatieplan te maken en kunnen organisaties van elkaar leren over de opzet en uitvoering van de implementatieprojecten en het uitvoeren van de nieuwe interventie in de praktijk. Doel van dit leerwerkplatform is het versterken en verbreden van de effectiviteit en het bereik van de resultaten uit deze projecten en het vergroten van de onderlinge samenhang tussen de projecten. Ook halen we met het platform informatie op voor een overkoepelend implementatieonderzoek. De projectleiders hebben een belangrijke stem in het vormgeven van het leertraject en ontmoeten elkaar regelmatig in fysieke en digitale bijeenkomsten via het platform. Dit stimuleert de uitwisseling tussen de verschillende projecten en zorgt voor ontsluiting, deling en borging van (implementatie)kennis op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Aan de bijeenkomsten kunnen ook betrokken zorgverleners en andere projectleden deelnemen.

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1 Voorwaarden

Een subsidieaanvraag komt uitsluitend voor subsidie in aanmerking indien het project aan de volgende randvoorwaarden voldoet:

- Het project gaat over de implementatie en borging van CURA, als vorm van ondersteuning bij de omgang met moreel lastige situaties in de palliatieve zorg. In deze subsidieoproep verlenen we geen subsidie voor de ontwikkeling, evaluatie en/of implementatie van andere interventies.
- Aanwezigheid en actieve deelname van de projectleiders aan het leerwerkplatform is verplicht. Dit betreft, gedurende de looptijd van het project, ongeveer 10 bijeenkomsten van 2 uur en een actieve rol van de projectleider op het platform. De kick-off bijeenkomst voor het leerwerkplatform voor de gehonoreerde projecten uit deze subsidieronde vindt plaats op **woensdag 29 mei 2024, 14.00-16.00 uur**. 2 van deze 10 bijeenkomsten zijn specifiek gericht op CURA en zijn hiermee niet alleen voor de projectleiders maar ook voor de CURA-ambassadeurs bedoeld.
- Deelname door projectleider aan een overkoepelend implementatieonderzoek, naar schatting maximaal 12 uur.
- Voor de implementatie van CURA ontving de subsidieaanvrager niet al elders subsidie.

Aan het einde van het traject dienen de organisaties een beknopt eindverslag in.

3.2 Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

Nederlandse zorginstellingen (zie artikel 5 van de [Wet toelating zorginstellingen](#)), samenwerkingsverbanden van Nederlandse zorginstellingen of zorgnetwerken kunnen aanspraak maken op stimuleringsubsidie.

Bij een samenwerkingsverband treedt 1 van de partijen op als hoofdaanvrager, de overige projectpartners kunnen participeren als mede-aanvrager. De hoofdaanvrager dient namens het samenwerkingsverband de subsidieaanvraag in. Een zorginstelling mag slechts 1 subsidieaanvraag voor deze subsidieronde indienen. Zo heeft iedere zorginstelling de kans om mee te doen.

3.3 Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Uit de subsidieaanvraag en begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.

- Welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

3.4 Welk bedrag kunt u aanvragen?

In deze subsidieronde kunnen subsidieaanvragers maximaal € 35.000,- aanvragen voor een looptijd van maximaal 18 maanden. Zorgkosten zijn niet subsidiabel.

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt € 500.000,-.

3.5 Praktische voorwaarden

Houd bij het schrijven en indienen van de subsidieaanvraag rekening met de volgende punten:

- Schrijf uw subsidieaanvraag in het Nederlands.
- Let bij het schrijven van uw subsidieaanvraag op de beoordelingscriteria (zie paragraaf 4.2 van deze subsidieoproep).
- De subsidieaanvraag dient u in via het aanvraagformulier in Mijn ZonMw. Zie voor meer informatie over (het indienen van) het aanvraagformulier paragraaf 5.1 van deze subsidieoproep. In het aanvraagformulier voegt u de volgende bijlage toe:
 - **Verplicht: het projectvoorstel in PDF. U gebruikt [dit verplichte format](#).**
- Het is daarnaast verplicht om bij het aanvraagformulier een begroting in PDF toe te voegen met specificatie van de kosten en daarvoor het [ZonMw-begrotingsformat](#) te gebruiken. Let hierbij op:
 - Instructies specifiek voor deze subsidieronde voor het invullen van de begroting staan in [bijlage B](#) van deze subsidieoproep.
 - Voor de meeste aanvragers zal het format voor 'Overige Instellingen' van toepassing zijn. Neem bij het invullen van de begroting de toelichting in tabblad 2 van het ZonMw-begrotingsformat voor 'Overige Instellingen' goed door.
 - Een kostenpost 'onvoorziene kosten' is niet subsidiabel.
 - Met de stimuleringssubsidie kunt u maximaal 35.000 Euro aan subsidie ontvangen. Indien het bedrag op de begroting hoger is dan 35.000 Euro, dient u het restant zelf of door andere organisaties te financieren en onder de post 'eigen bijdrage' op te nemen.
 - Zorg dat alle kolommen van de begroting op 1 pagina worden weergegeven en niet de laatste kolommen op een volgende pagina vallen. Anders kan de begroting niet beoordeeld worden. Tip: om de begroting goed in PDF te laten passen, kunt u via 'Afdrukken' en dan 'Microsoft Print to PDF' de marges aanpassen naar 'smal', de afdrukstand naar 'liggend', en schaalopties naar 'Alle kolommen passend maken voor 1 pagina'. Ook kunt u bij 'Opslaan als Adobe PDF' aanvinken 'aanpassen aan papierbreedte'.
- Andere bijlagen dan het projectvoorstel en de begroting nemen we niet mee in de beoordeling van uw subsidieaanvraag.

3.6 Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#).

4. Beoordeling en prioriteitstelling

4.1 Beoordelingsprocedure

Indienen

Het is mogelijk om voorstellen in te dienen vanaf 15 januari 2024 14.00 uur. De deadline voor het indienen is uiterlijk 19 januari 2024 14.00 uur.

Wie het eerst komt, eerst maalt

Subsidieverstrekking vindt plaats op volgorde van binnenkomst van de aanvragen. Dit is de datum en het tijdstip waarop de subsidieaanvraag compleet (zie ontvangstcheck) is ingediend. Overstijgt het aantal subsidieaanvragen dat in aanmerking komt voor de stimuleringssubsidie het beschikbare budget ruimschoots? Dan kunnen we ervoor kiezen om de indienperiode eerder dan de deadline te sluiten. Dit wordt vermeld op de website in de samenvatting van de subsidieoproep. Als er meerdere subsidieaanvragen worden ingediend op de dag dat het subsidieplafond wordt bereikt, dan bepaalt het

tijdstip van registratie in Mijn ZonMw de volgorde. De subsidieoproep is dus volgens het principe 'wie het eerst komt, het eerst maalt'.

Ontvangstcheck

Bij binnenkomst van de subsidieaanvragen bekijken ZonMw-medewerkers of de aanvragen compleet zijn. Als de subsidieaanvraag incompleet is, krijgt de aanvrager de gelegenheid om dit (indien mogelijk) te herstellen.

Let op: *Indien de subsidieaanvraag tijdelijk incompleet was en hierdoor opnieuw is opengesteld, geldt voor de volgorde van binnenkomst de datum waarop de subsidieaanvraag opnieuw is ingediend.*

Beoordeling

Op verzoek van de programmacommissie van Palliatie II beoordelen ZonMw-medewerkers of de aanvragen voldoen aan de beoordelingscriteria (zie paragraaf 4.2. van deze subsidieoproep). Ieder criterium wordt beoordeeld met *voldoet wel/voldoet niet*. Subsidieaanvragen die voldoen aan de beoordelingscriteria komen in aanmerking voor subsidie als het subsidieplafond nog niet bereikt is. Indien minstens 1 van de beoordelingscriteria wordt beoordeeld met *voldoet niet*, dan leidt dit automatisch tot het oordeel *voldoet niet*. In dat geval krijgen aanvragers eenmalig de kans om vragen te beantwoorden (wederhoor) voordat er een definitief besluit wordt genomen.

U ontvangt uiterlijk eind maart 2024 bericht over het subsidiebesluit.

4.2 Beoordelingscriteria

De programmacommissie beoordeelt de subsidieaanvragen op de onderstaande beoordelingscriteria:

- De subsidieaanvraag richt zich op de interventie CURA en voldoet aan de randvoorwaarden zoals die zijn benoemd in [bijlage A](#) van deze subsidieoproep.
- In de subsidieaanvraag staat duidelijk beschreven wat de doelstelling(en) en de op te leveren resultaten van het project zijn.
- In het plan van aanpak staat concreet beschreven welke activiteiten u gaat uitvoeren. Wij raden u aan hiervoor het model van Grol en Wensing te gebruiken (zie ook het [ZonMw- implementatieplan](#)). Kijk voor tips over implementatie op de [ZonMw-website](#).
- Uit de subsidieaanvraag blijkt dat het project haalbaar is en dat de activiteiten passen binnen de looptijd.
- Uit de subsidieaanvraag blijkt dat er op alle niveaus (werkvloer, management, bestuur, patiënten en of naasten) draagvlak is voor de implementatie van de interventie.
- De mensen in de projectgroep hebben de juiste expertises voor het uitvoeren van het project.
- In de subsidieaanvraag zijn de kosten voor de activiteiten uitgewerkt, passend bij de opzet van het project.

4.3 Prioriteitstelling

Aanvragen beoordelen wij op volgorde van ontvangst. Dit houdt in dat het ZonMw-bureau beoordeelt of de subsidieaanvraag wel of niet voldoet aan de beoordelingscriteria. Subsidieaanvragen die voldoen aan de beoordelingscriteria komen in aanmerking voor subsidie als het subsidieplafond nog niet bereikt is.

Let op: De datum van ontvangst betreft de datum en tijd waarop de subsidieaanvraag compleet is ingediend. Wanneer de subsidieaanvraag tijdelijk incompleet is en hierdoor opnieuw is opengesteld, betreft de datum waarop de subsidieaanvraag opnieuw is ingediend de definitieve ontvangstdatum.

5. Indienen subsidieaanvraag

5.1 Indienen via Mijn ZonMw

Uitsluitend de hoofdaanvrager kan subsidieaanvragen indienen via ons online indiensysteem ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van een subsidieaanvraag is uiterlijk 19 januari 2024, om 14.00 uur.

Het gehele tijdpad voor deze subsidieronde kunt u [hier](#) zien.

Het aanvraagformulier in Mijn ZonMw is vanaf 15 januari 2024, 14.00 uur beschikbaar en bestaat uit de volgende 6 tabbladen:

Tabblad 1. Algemene gegevens

Hier vult u in ieder geval algemene projectdetails en persoonsgegevens van de verplichte projectgroepleden in. Bij de algemene gegevens gaat het onder andere om een projecttitel, geplande startdatum, geplande looptijd, het projecttype (implementatieproject), etcetera. Verplichte projectgroepleden zijn de hoofdaanvrager, een projectleider/penvoerder (dit kan dezelfde persoon zijn als de hoofdaanvrager) en een bestuurlijke verantwoordelijke.

Tabblad 2. Mede-aanvragers

Hier vult u indien van toepassing de persoonsgegevens van overige projectgroepleden in. Dit geldt alleen als u eerder in het aanvraagformulier heeft gekozen voor 'extra projectgroepleden'.

Tabblad 3. Samenvatting

Hier vult u in ieder geval een Nederlandstalige publiekssamenvatting in en geeft u maximaal 5 trefwoorden op die van toepassing zijn op het project

Voor deze publiekssamenvatting gelden de volgende richtlijnen:

Schrijf de samenvatting in eenvoudige taal, gebruik maximaal 1000 tekens en onderstaande koppen. Deze samenvatting is bedoeld voor een breed geïnteresseerd publiek met verschillende achtergronden. Klik [hier](#) voor schrijftips en richtlijnen.

- Aanleiding/achtergrond
 - Omschrijf kort en krachtig de aanleiding/achtergrond van het project.
 - Geef de context van het project weer, denk hierbij aan het beschrijven van de hoofdvragen of behoefte.
- Doel
 - Omschrijf kort de doelstelling(en) van het project (op basis van de aanleiding/probleemstelling).
- Aanpak/werkwijze
 - Beschrijf globaal op welke wijze het project uitgevoerd gaat worden om de doelstellingen te kunnen behalen.
 - Beschrijf in hoofdlijnen het plan van aanpak.
- Samenwerkingspartners
 - Beschrijf welke (type) partijen betrokken zijn binnen het project.
 - Beantwoord vragen als: Wat maakt de samenwerking bijzonder? Waarom deze samenwerking en waarom is deze nodig? Wat is de toegevoegde waarde voor het project?
- (Verwachte) Resultaten
 - Beschrijf wanneer de resultaten worden verwacht.
 - Beschrijf wat er ontwikkeld gaat worden en wat de impact daarvan is voor patiënten, naasten, professionals en/of andere belanghebbenden.

Tabblad 4. Financiële gegevens

Hier vult u in ieder geval een samenvatting van de begroting in, voegt u de gespecificeerde begroting als bijlage toe (inclusief een beknopte toelichting), geeft u aan of er wordt samengewerkt met andere partijen en geeft u de bankgegevens van de bestuurlijk verantwoordelijke op.

Voor de samenvatting van de projectbegroting wordt u gevraagd om per kostenpost uit de gespecificeerde begroting het totaalbedrag in te vullen. Let hierbij op:

- Volg steeds nauwlettend de instructies uit het aanvraagformulier, deze nemen u stapsgewijs mee bij het invullen van de samenvatting van de projectbegroting.
- Vul eerst per kostenpost het totaalbedrag uit de nader gespecificeerde begroting in (vergeet niet om dit elke keer tussentijds op te slaan).
- Als u alle kostenposten heeft ingevuld controleert u bij 'overzicht' of alles klopt en of het totaalbedrag gelijk is aan het totaalbedrag uit de gespecificeerde begroting.
- Als alles klopt, vergeet dan niet om op de knop 'definitief indienen begroting' te klikken.
- Let op: als u de samenvatting eenmaal definitief indient, zijn wijzigingen niet meer mogelijk.
- De samenvatting van de begroting dient overeen te komen met de ingevulde kostenposten en het totaal aangevraagde bedrag uit de gespecificeerde begroting die u bij de volgende sectie als bijlage toevoegt.
- Zorg dat de samenvatting van de begroting definitief is ingediend als u de subsidieaanvraag indient.

Vervolgens voegt u de gespecificeerde projectbegroting als bijlage toe. Maak hierbij gebruik van het juiste [ZonMw-begrotingsformat](#). Zie voor meer informatie over de begroting paragraaf 3.5 van deze subsidieoproep.

Tabblad 5. Bijlagen

Hier dient u de volgende bijlagen toe te voegen:

- Verplicht: het projectvoorstel. U gebruikt [dit verplichte format](#).
- Verklaring akkoord uitgewerkte subsidieaanvraag, zie voor meer informatie paragraaf 5.3 van deze subsidieoproep.

Tabblad 6. Verklaring en ondertekening

Met deze sectie sluit u het subsidieaanvraagformulier af, waarna u het formulier definitief kunt indienen.

5.2 Tips

- ZonMw is overgestapt naar een ander online indiensysteem. Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw aanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

5.3 Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw (palliatievezorg@zonmw.nl), ter attentie van clusterondersteuning Palliantie II onder vermelding van uw dossiernummer. De verklaring moet uiterlijk 1 week na indiening binnen zijn.

5.4 Inhoudelijke vragen

Heeft u vragen over de interventie CURA? Kom dan naar de online informatiebijeenkomst op 9 november 2023 van 16.00-17.30 uur. Via [deze link](#) komt u direct in de Microsoft Teams bijeenkomst. Deze bijeenkomst nemen we op zodat u deze eventueel later kunt terugkijken. We plaatsen de opname op onze website bij de informatie over deze subsidieoproep.

Heeft u vragen over deze subsidieregeling? Kijk naar de [veelgestelde vragen](#) over deze subsidieoproep op onze website. Deze lijst met vragen vullen we regelmatig aan. Staat uw vraag er niet tussen? Neem dan contact op met Moniek Zijlstra-Vlasveld, Jenny Hoogendoorn-de Vries of Nanne van Velzen, 070 349 54 63, palliatievezorg@zonmw.nl.

5.5 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van ons online indiensysteem contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6 Downloads en links

Op de ZonMw-website leest u meer over:

- de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding Mijn ZonMw](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)
- [Palliantie II](#)
- [Palliantie. Meer dan zorg](#)

Bijlagen

- [Bijlage A Informatie CURA](#)
- [Bijlage B Instructie begroting](#)

Bijlage A. Informatie CURA

Wat is CURA?

CURA is een laagdrempelige methodiek om zorgverleners te ondersteunen in de omgang met morele twijfels en uitdagingen die ze tegenkomen in de palliatieve zorgpraktijk. CURA staat voor Concentreren, Uitstellen, Reflecteren en Actie ondernemen. Een CURA-moment vindt in relatief kort tijdsbestek (30-45 min), in klein verband, in een informele setting plaats. Uit onderzoek blijkt dat CURA goed in te passen is in bestaande overlegmomenten.

Wat levert het project op?

Na afloop van het project is CURA geïmplementeerd in de organisatie en wordt CURA door zorgverleners ingezet om hun eigen morele dilemma's op een laagdrempelige maar gestructureerde manier te bespreken. CURA helpt uw medewerkers om:

- Samen met collega's op 1 lijn te komen over wat goede palliatieve zorg is voor de patiënt en naasten.
- Hun 'morele competenties' te versterken, zoals zorgvuldige afwegingen te kunnen maken over 'goede zorg', ook in lastige situaties, en hieraan concrete acties te verbinden.
- Hun 'morele veerkracht' te versterken, dus het goed omgaan met morele stress (de belasting die morele twijfels met zich mee kunnen brengen), en zo beter in balans te blijven.

Voor welke organisaties en/of zorgprofessionals is de interventie geschikt?

CURA is geschikt voor alle zorgsettings waar (ook) palliatieve zorg wordt gegeven (hospices, ziekenhuizen, verpleeg- en verzorgingshuizen, thuiszorg). CURA is ontwikkeld met een focus op verpleegkundigen en verzorgenden, maar alle zorgprofessionals kunnen CURA gebruiken. Dit zien wij ook in de praktijk.

Wat houdt het in?

Het implementatietraject beslaat maximaal 18 maanden en bestaat uit trainings- en implementatieactiviteiten. Om met CURA aan de slag te gaan, is het sterk aan te bevelen om een aantal medewerkers in uw organisatie een training tot CURA-ambassadeur te laten volgen. Amsterdam UMC verzorgt trainingen voor CURA-ambassadeurs via het instituut Xendens (verbonden aan de afdeling Ethiek, Recht & Humaniora). Naast training kunt u (aanvullend op de begeleiding voor de projectleiders in het leerwerkplatform) ook CURA-implementatiebegeleiding afnemen van Amsterdam UMC (zie [bijlage B](#) van de subsidieoproep voor meer informatie over de kosten van deze onderdelen)

Training tot CURA-ambassadeur

De training bestaat uit:

- een e-module met opdrachten, welke ook na afronding training toegankelijk blijft
- training op locatie: 2 trainingsdagdelen van elk 3,5 uur en een kick-off van 1,5 uur
- oefenen in de praktijk
- intensieve begeleiding (bij 2-4 deelnemers: 1 trainer, bij 5-8 deelnemers: 2 trainers)

Deelnemers krijgen bij succesvolle afronding van de training een CURA-ambassadeur certificaat van Amsterdam UMC. Er zijn accreditatiepunten voor verpleegkundigen, artsen en geestelijk verzorgers (andere beroepsgroepen in overleg).

De training vindt fysiek plaats op de locatie van de zorgorganisatie (bij zwaarwegende redenen kan hiervan worden afgeweken). De kick-off bijeenkomst kan desgewenst online plaatsvinden. 4 tot 8 personen kunnen deelnemen aan de training. De training kost per persoon gemiddeld in totaal 23 uur, inclusief het bijwonen van de bijeenkomsten, de voorbereiding, oefenen en het maken van opdrachten in de e-module. De training dient binnen de eerste 3 tot 4 maanden van het project afgerond te worden. De exacte trainingsdata worden samen met de trainers ingepland. Vanaf 5 deelnemers zijn er 2 trainers betrokken. De training is geaccrediteerd voor verpleegkundigen en geestelijk verzorgers.

Let op: het is mogelijk om de training (en andere implementatieactiviteiten) samen met een andere organisatie te doorlopen. Bijvoorbeeld als u een kleine organisatie zoals een hospice bent en samen met een naburig hospice of thuiszorgorganisatie wilt optrekken in de implementatie van CURA. Neem in dat geval contact op met Amsterdam UMC voor nadere informatie over wat dit betekent.

Zie voor de training: <https://xendens.nl/p/32/diensten/cura-ondersteuning-bij-morele-twijfels-in-de-dagelijkse-zorgpraktijk>.

CURA-implementatiebegeleiding voor CURA-ambassadeurs

Naast training kunt u ook CURA-implementatiebegeleiding ontvangen van Amsterdam UMC, bestaande uit:

- 2 intervisiebijeenkomsten voor CURA-ambassadeurs, online of op locatie
- 2 keer supervisie en begeleiding op locatie door trainers
- toegang tot landelijke, online masterclasses gericht op verdiepende kennis en vaardigheden voor CURA-ambassadeurs (deze worden 4 keer per jaar aangeboden)
- advisering en begeleiding bij de implementatie en borging van CURA, en ondersteuning bij bijstellen van het implementatieplan

Meer informatie over de CURA-implementatiebegeleiding

Uit onderzoek blijkt dat als de CURA-ambassadeurs na de training CURA echt in de praktijk gaan brengen, zij nog regelmatig leervragen hebben en uitdagingen tegenkomen. Intervisiebijeenkomsten zijn er om ervaringen te delen en van elkaar en de trainers te leren. De trainers kunnen 2 keer intervisiebijeenkomsten begeleiden. Het is aanbevolen om de intervisie daarna zelf voort te zetten. Naast intervisie worden er 4 keer per jaar verschillende (online) masterclasses aangeboden over verschillende onderwerpen. Deze zijn bedoeld om de deskundigheid van CURA-ambassadeurs te bevorderen. Ze gaan bijvoorbeeld over het goed structureren van een reflectie met CURA, of over het implementeren van CURA. Deelnemers kunnen zelf hun leervragen inbrengen. Alle CURA-ambassadeurs in de organisatie mogen deze masterclasses volgen. Ten slotte zijn er 2 werkbezoeken van de trainers aan uw organisatie. Bijvoorbeeld om een CURA-moment te observeren, een presentatie te geven, of om mee te denken met de projectgroep over implementatie.

Als u de CURA-implementatiebegeleiding inkoop, krijgt uw zorgorganisatie bovendien handvatten aangereikt om uw implementatie- en borgingsplan bij te stellen. Er is ook een 'implementatie-toolkit' beschikbaar op basis van de bevindingen uit het huidige implementatieonderzoek in 10 organisaties. Hierin staat hoe je met obstakels in het implementatieproces omgaat, en wat *best practices* en strategieën zijn. De onderzoekers/trainers zijn beschikbaar om ook gedurende het implementatieproces met u mee te denken.

Deelnemers

U selecteert medewerkers die worden opgeleid tot 'CURA-ambassadeur'. Deze ambassadeurs zijn de kartrekkers van het project. Zij introduceren CURA, initiëren en begeleiden reflecties met CURA (CURA-momenten), en spelen een belangrijke rol in de implementatie en borging van CURA. Per organisatie kunnen er 4 tot 8 personen worden opgeleid tot CURA-ambassadeur. We raden aan om medewerkers uit verschillende beroepsgroepen en met verschillende achtergronden te trainen. Een diverse en interprofessionele groep CURA-ambassadeurs helpt bij een succesvolle implementatie. Ook is het aan te bevelen onderstaand competentieprofiel in acht te nemen:

COMPETENTIEPROFIEL VOOR CURA-AMBASSADEURS

Als CURA-ambassadeur:

- vind je het leuk om met een nieuw instrument aan de slag te gaan
- heb je affiniteit met ethiek en het samen reflecteren op morele twijfels en uitdagingen
- ben je een echte 'kartrekker': je vindt het leuk om initiatief te nemen en collega's te enthousiasmeren voor het gebruik van CURA, ook bij (aanvankelijke) weerstand
- ben je bereid om de training te volgen en af te ronden (tijdsinvestering: ca. 23 uur)
- blijf je CURA-momenten op structurele basis met collega's organiseren en leiden
- speel je een actieve rol in het structureel implementeren van CURA in het team/de afdeling/organisatie
- ga je de uitdaging aan om obstakels in de implementatie van CURA te overwinnen
- leer je anderen hoe ze CURA goed kunnen gebruiken
- ben je werkzaam in de zorgpraktijk, bijvoorbeeld als verpleegkundige, verzorgende, arts of geestelijk verzorger. Ook managers en leidinggevendenden kunnen CURA-ambassadeur worden.

Wat zijn randvoorwaarden voor implementatie?

Wanneer u CURA binnen de eigen instelling wilt implementeren, zijn de volgende randvoorwaarden van belang:

- Het bestuur van uw organisatie staat achter de implementatie van CURA. Bij indiening van de subsidieaanvraag is er commitment voor implementatie en borging door de daartoe gemandateerde personen in de organisatie.
- Binnen de organisatie dient een projectleider te zijn met structureel tijd voor de implementatie. Deze kan ook de rol van CURA-ambassadeur vervullen, maar dit hoeft niet. Ook wordt er een projectgroep opgezet die verantwoordelijk is voor de implementatie en borging van CURA, ook na de looptijd van dit traject. De CURA-ambassadeurs maken hier ook deel van uit. We weten uit onderzoek dat het helpt bij de implementatie van CURA als in deze projectgroep alle 'lagen' van de organisatie vertegenwoordigd zijn (zoals een manager, kwaliteitsadviseur en diverse zorgprofessionals).
- 4-8 medewerkers zijn bereid en beschikbaar om de training tot CURA-ambassadeur te volgen en hebben als CURA-ambassadeur voldoende tijd beschikbaar om op structurele basis (bijvoorbeeld 1 keer per maand) een CURA-moment te begeleiden.
- De organisatie draagt er zorg voor dat CURA-momenten daadwerkelijk kunnen plaatsvinden en dat zorgverleners in werktijd kunnen deelnemen.
- De organisatie denkt na over hoe CURA geborgd en desgewenst opgeschaald kan worden na afloop van het project.

Meer informatie

[CURA: laagdrempelige ondersteuning bij moreel lastige situaties in de zorg - Consortium Noord-Holland en Flevoland \(palliaweb.nl\)](#)

CURA is ontwikkeld, geëvalueerd en geïmplementeerd in de ZonMw-projecten '[De ontwikkeling en implementatie van een methodiek ter ondersteuning bij morele dilemma's in palliatieve zorg](#)' en '[Implementatieonderzoek CURA: Laagdrempelige ondersteuning bij morele dilemma's in palliatieve zorg](#)'.

Bijlage B. Instructie begroting

In deze bijlage vindt u informatie die u kunt gebruiken bij het opstellen van de begroting in uw subsidieaanvraag.

Training en implementatiebegeleiding

Voor CURA geldt het volgende:

- Om met CURA aan de slag te gaan, volgt een aantal medewerkers in uw organisatie een training tot CURA-ambassadeur. Amsterdam UMC verzorgt trainingen voor CURA-ambassadeurs via het instituut Xendens (afdeling Ethiek, Rechte Humaniora). U kunt deze training zelf hier afnemen (zie tabel 1 op de volgende pagina van deze bijlage voor een kostenraming), en de kosten hiervoor opnemen in de begroting van de stimuleringssubsidie.
- Naast training kunt u ook CURA-implementatiebegeleiding (bestaande uit advisering en begeleiding bij implementatie, on-site visits en supervisie, en masterclasses voor de CURA-ambassadeurs) afnemen bij Amsterdam UMC. Deze begeleiding is specifiek gericht op de implementatie van CURA (en aanvullend op de begeleiding voor de projectleiders in het leerwerkplatform). De kosten hiervoor kunt u opnemen in de begroting van de stimuleringssubsidie (zie tabel 1 op de volgende pagina van deze bijlage voor een kostenraming).

Kosten die u in de begroting van de ZonMw-subsidieaanvraag kunt opnemen

CURA-training en implementatiebegeleiding

- De kosten voor het inkopen van de CURA-training en eventueel CURA-implementatiebegeleiding (zie eerdere beschrijving en tabel 1).
- De uren-inzet van de mensen die getraind worden als CURA-ambassadeur. Als richtlijn voor de tijdsinvestering voor de training tot CURA-ambassadeur kunt u uitgaan van 23 uur per trainee, verspreid over 3 maanden (bijwonen bijeenkomsten, oefenen in de praktijk, e-module).
- De tijd die wordt besteed aan activiteiten behorende bij CURA-implementatiebegeleiding.

Projectuitvoering

Kosten en uren gerelateerd aan de uitvoering van het project, denk aan:

- projectoverleggen
- uren van de ambassadeurs en andere medewerkers voor deelname aan CURA momenten
- overige implementatieactiviteiten
- locatie (bijvoorbeeld voor training), middelen en materiaal

Let op: er dient een projectleider te zijn die de implementatie trekt en deelneemt aan het leerwerkplatform van PZNL. De projectleider kan zelf ook CURA-ambassadeur zijn, maar dit hoeft niet.

Deelname aan leerwerkplatform en overkoepelend implementatieonderzoek

- overkoepelend implementatieonderzoek (naar schatting maximaal 12 uur voor de projectleider)
- interactie op het digitaal leerwerkplatform (naar schatting 10 uur voor de projectleider)
- deelname aan de bijeenkomsten van het leerwerkplatform:
 - naar schatting 10 bijeenkomsten van 2 uur voor de projectleider
 - waarvan 2 bijeenkomsten specifiek op CURA gericht zijn, en ook voor de CURA-ambassadeurs verplicht zijn

Tabel 1. Kostenraming CURA-training en -implementatiebegeleiding

Omschrijving	4 deelnemers (1 trainer)	8 deelnemers (2 trainers)
CURA-training inclusief: <ul style="list-style-type: none"> • kick-off bijeenkomst • toegang tot de e-module, ook na afronding van de training • trainingsdagen (2 trainingsdagen van 3,5 uur, begeleid door 2 trainers bij groepsgrootte van 8) • beoordeling van tussentijdse opdrachten in e-module • eindbeoordelingen • accreditatie (verpleegkundigen, BIG, GV) • certificaatuitreiking, 'mijlpaalbijeenkomst', op locatie • materiaal: hand-outs, zakkaartjes 	€ 5.000,- exclusief btw (€ 6.050,- inclusief btw)	€ 7.500,- exclusief btw (€ 9.075,- inclusief btw)
CURA-implementatiebegeleiding inclusief: <ul style="list-style-type: none"> • supervisie ('meekijken') op locatie, 2 keer intervisie met de CURA-ambassadeurs, online of op locatie • online Masterclasses voor CURA-ambassadeurs (4 keer per jaar) • advisering en begeleiding bij implementatie en borging, ondersteuning bij opstellen en bijstellen implementatieplan 	€ 2.000,- exclusief btw (€ 2.420,- inclusief btw)	€ 2.000,- exclusief btw (€ 2.420,- inclusief btw)
Totaal exclusief btw	€ 7.000,-	€ 9.500,-
Totaal inclusief btw (21%)	€ 8.470,-	€ 11.495,-